2025/1715

1.8.2025

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2025/1715,

30. juuli 2025,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1679 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses Euroopa Vahemere piirkonna transpordikoridori kuuluva Lyoni-Torino lõiku käsitleva piiriülese projekti elluviimisega

(teatavaks tehtud numbri C(2025) 5111 all)

(Ainult itaalia- ja prantsuskeelne tekst on autentsed)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrust (EL) 2024/1679, milles käsitletakse liidu suuniseid üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta ning millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1153 ja (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1315/2013, ([1]) eriti selle artikli 55 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Nagu on rõhutatud Vahemere transpordikoridori käsitlevates töökavades, on piiriülesel projektil Lyon-Torino (edaspidi „projekt“) oluline roll Prantsusmaad ja Itaaliat üle Alpide ühendava koostalitlusvõimelise ja tõhusa transpordikoridori toimimise tagamisel kauba- ja reisijate-raudteeveoks.

(2) Transpordisektori süsinikuheite vähendamine seeläbi, et luuakse tingimused kaupade ja reisijate pikamaavedude ambitsioonikaks üleminekuks energiatõhusatele transpordiliikidele, on liidu peamine poliitiline eesmärk ja kooskõlas liidu kliimamuutuste vastu võitlemise eesmärkidega.

(3) Sellega seoses on kauba- ja reisijate-raudteeveo edendamine liidu transpordipoliitika selge prioriteet, nagu on kirjeldatud säästva ja aruka liikuvuse strateegias, ([2]) ning TEN-T võrgu arendamise pikaajaline prioriteet.

(4) Lyoni-Torino raudtee valmimisega varustatakse Vahemere piirkonna Euroopa transpordikoridor ja sealne Alpide-ülene lõik kaasaegse, ohutu ja energiatõhusa raudteetransporditaristuga, mis aitab minna üle ühelt transpordiliigilt teisele.

(5) Euroopa Vahemere piirkonna transpordikoridori piiriülene Lyoni-Torino ühendus on Euroopa ühendamise rahastust rahastamise kõlblikuna eelnevalt kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1153 ([3]) lisa III osas.

(6) Projektiga seotud töid reguleeritakse ja kavandatakse poliitika-, õigus- ja finantsraamistiku alusel, mis on kokku lepitud Prantsusmaa ja Itaalia vahel sõlmitud kolme kahepoolse lepinguga ja ühe lisaprotokolliga ([4]). 4. augustil 2023 allkirjastati täiendav kahepoolne leping projekti ehitamiseks vajaliku materjali piiriülese üleandmise kohta.

([1]) ELT L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

([2]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Säästva ja aruka liikuvuse strateegia – Euroopa transpordivaldkonna edasise arengu suunad“ (COM(2020) 789 final).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT L 249, 14.7.2021, lk 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/2024-07-18).

([4]) Itaalia Vabariigi valitsuse ja Prantsuse Vabariigi valitsuse vaheline leping, 30.1.2012, ratifitseeriti Prantsusmaa 2. detsembri 2013. aasta seadusega nr 2013-1089 ja Itaalia seadusega nr 71/2014;
Itaalia Vabariigi valitsuse ja Prantsuse Vabariigi valitsuse vaheline leping Torino-Lyoni uue piiriülese raudteelõigu lõpptööde alustamiseks, 24.2.2015; lisaprotokoll ja selle lisa, 8.3.2016; lepingueeskirjad, 7.6.2016, kõik ratifitseeritud Prantsusmaa 1. veebruari 2017. aasta seadusega 2017-116 ja Itaalia seadusega 1/2017.

(7) Vahemere transpordikoridori käsitlevas töökavas rõhutatakse vajadust viia projekt lõpule tervikuna ja see hõlmab piiriülest baastunnelit ning Lyoni ja Torino eelnevalt kindlaks määratud linnatranspordisõlmede vahelisi juurdepääsuliine.

(8) Euroopa Vahemere piirkonna transpordikoridori nõuetekohaseks toimimiseks on olulised kõik projektilõigud. Need kavandatakse kooskõlas määruse (EL) 2024/1679 artiklites 16 ja 18 sätestatud nõuetega.

(9) Projekt on keeruline pikaajaline piiriülene investeering, mis hõlmab Prantsusmaad ja Itaaliat ning naabruses asuvaid Auvergne-Rhône-Alpes'i piirkonda ja Piemonte maakonda. Sellest saavad kasu ka teised liikmesriigid, mis tuginevad tänapäevasele Prantsusmaa ja Itaalia vahelisele ühendusele üle Alpide.

(10) Projekt hõlmab uue taristu loomist ja olemasoleva ajakohastamist. Selleks et toetada projekti kooskõlastatud ja õigeaegset elluviimist, on vaja vastu võtta sätted, millega kehtestatakse meetmete kirjeldus ja nende rakendamise ajakava. Projekt on pikaajaline kohustus, mis nõuab investeeringute kavandamist mitme eelarvetsükli jooksul nii riikide kui ka liidu tasandil. Tänu sellele on võimalik saavutada Euroopa Vahemere piirkonna transpordikoridori töökava piiriüleseid eesmärke, sealhulgas rajada juurdepääsuliinid, mis tagavad aastas 24 miljoni tonni kaupade ja 1,5 miljoni reisija transiidi.

(11) Prantsusmaa ja Itaalia on juba võtnud märkimisväärseid meetmeid, näiteks teostanud uuringuid ja taristutöid. Need meetmed hõlmavad baastunneli käimasolevat ehitamist mõlemas riigis (31. oktoobri 2024. aasta seisuga), kus on välja kaevatud 38,6 km tunnelikäiku, sellest 14,7 km baastunnelit, Itaalia territooriumil asuvate juurdepääsuliinide kavandamist, Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne'i tavaraudteeliini moderniseerimise kavandamist alates 2027. aastast 700 miljoni euro suuruse sihtotstarbelise eelarvega ning Bussoleno-Avigliana tavaraudteeliini käimasolevat ajakohastamist. Mis puudutab Prantsusmaa uusi raudteeliine, siis 13. augusti 2013. aasta dekreedi ([5]) kohaselt on tegemist avalikes huvides olevate ehitustöödega ja sellega kiideti heaks täpsed raudteemarsruudid. 2025. aastal käivitatakse komisjoni, Prantsusmaa ja selle piirkondade ametiasutuste kaasrahastatavad üksikasjalikud projekti ellurakendamisele eelnevad uuringud (*avant-projet détaillé* (APD)).

(12) Ühtlasi on oluline välja selgitada projekti lõplikuks väljaehitamiseks vajalikud meetmed ja nende rakendamise ajakava, et kavandada ja igakülgselt optimeerida liidu-, liikmesriikide- ja piirkondadepoolse rahastamise võimalusi. Liidupoolsel kaasrahastamisel on oluline võimendav mõju meetmete rakendamiseks vajalike riiklike ja piirkondlike otsuste tegemisele. Seepärast on projekti lõplikuks väljaehitamiseks oluline kindlaks määrata ülejäänud meetmed, nii et maksimaalselt saaks rakendada liidu vahendeid ning arvesse saaks võtta asjakohast kavandamist ja kohaldatavaid kaasrahastamismäärasid ning riikide ja piirkondade tasandil kättesaadavaid rahalisi vahendeid. Määruse (EL) 2021/1153 kohaselt on kõik projektilõigud liidupoolse rahastamise kõlblikud (kuni 55 % baastunneli ja 50 % juurdepääsuliinide puhul). Ülejäänud meetmed peavad olema suuresti integreeritud meetmete kavandamisse ja rakendamisse ning olema kooskõlas määruse (EL) 2021/1153 artiklis 14 sätestatud hindamiskriteeriumidega. Seetõttu tuleks rahalisi vahendeid täielikult optimeerida kõigi asjaosaliste maksimaalsete jõupingutustega.

(13) Prantsuse Vabariigi valitsuse ja Itaalia Vabariigi valitsuse vahelises lepingus Lyoni-Torino uue raudteeliini ehitamise ja käitamise kohta ([6]) ning selle lisaprotokollis on täpsustatud piiriülese baastunneli tõendatud kulud ning kulude jaotamise põhimõte – 57,9 % Itaalia ja 42,1 % Prantsusmaa – pärast liidupoolse toetuse ja teemaksudest rahastatava osa mahaarvamist. Kõik lisakulud jagunevad võrdselt Itaalia ja Prantsusmaa vahel. Lisaprotokolliga nähakse ette ka võimalus hinnata ümber tööde tootmisteguritega seotud rahalisi kulusid ja neid muuta.

([5]) Journal Officiel de la République Française, nr 197, 25. august 2013.
([6]) Journal Officiel de la République Française nr 206, 16. september 2014.

(14) Piiriülese projektilõigu haldamise ja ehitamise eest vastutab Prantsuse-Itaalia ühisettevõte Tunnel Euralpin Lyon Turin. Juurdepääsuteede ehitamise eest vastutavad vastavalt Prantsusmaa ja Itaalia riiklikud taristuettevõtjad.

(15) Selleks et jälgida projekti rakendamisel tehtavaid edusamme, peaksid Prantsusmaa ja Itaalia esitama komisjonile korrapäraseid aruandeid oma territooriumil asuvate lõikude kohta ning teatama tekkinud viivitustest.

(16) Määruse (EL) 2024/1679 artikli 6 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid võtma asjakohased meetmed põhivõrgu väljaarendamiseks 31. detsembriks 2030. See kohustus sõltub aga kõnealuse määruse artikli 8 lõikes 5 sätestatud tingimustest, mille puhul on rõhutatud, et ühishuviprojektide elluviimine sõltub nende küpsusastmest, vastavusest liidu ja liikmesriikide õiguse kohastele menetlustele ning rahaliste vahendite kättesaadavusest, ilma et liikmesriigi või liidu rahalisi kohustusi ette kindlaks määrataks.

(17) Rakendamise ajakava ei tohiks piirata rahvusvahelises ja liidu õiguses kindlaksmääratud nõuete, sealhulgas keskkonna ja inimeste tervise kaitse sätete järgimist. Ajakava peaks võimaldama liikmesriikidel kavandada ja täielikult optimeerida rahastamise kättesaadavust, ilma et see piiraks liikmesriigi või liidu rahalist panust. Mingil juhul ei tohiks see ohustada liidus ja selle liikmesriikides keskkonnakaitsele ja üldsuse osalemisele kehtestatud nõudeid.

(18) Ilma et see piiraks määruse (EL) 2024/1679 artikli 54 lõike 3 kohaldamist, on asjakohane alustada käesoleva otsuse läbivaatamist 2026. aasta lõpuks, et täpselt kajastada artiklis 2 loetletud meetmete kavandamise ja elluviimise seisu.

(19) Prantsusmaa ja Itaalia on käesolevas otsuses sätestatud meetmed heaks kiitnud.

(20) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EL) 2024/1679 artikli 61 lõike 1 kohaselt asutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas otsuses sätestatakse Lyoni ja Torino vahelise piiriülese raudtee projekti ja sellega seotud linnatranspordisõlmi ühendavate juurdepääsuliinide (edaspidi „projekt“) rakendamise meetmed ja ajakava ning sellekohased juhtimissätted.

Artikkel 2

Meetmed

Prantsusmaa ja Itaalia tagavad järgmiste meetmete rakendamise vastavalt artiklis 3 sätestatud ajakavale:

a) piiriülene tunnelilõik koos Saint-Jean-de-Maurienne'i ja Susa ühendusjaamadega;

b) Itaalia territooriumil asuvad juurdepääsuliinid, mis koosnevad järgmistest osadest:

i) olemasoleva tavaraudteeliini Bussoleno-Avigliana lõigu ajakohastamine:

— 1. osa: uute tehnoloogiaseadmete rajamine liikluse korraldamiseks Bussoleno-Avigliana lõigul;

— 2. osa: kahe raudteeületuskoha likvideerimine Borgone Susas;

— 3. osa: piiratud liikumisvõimega inimesi käsitleva KTK rakendamine Sant'Ambrogio, Borgone ja Bruzolo jaamas;

— 4. osa: 750 m pikkuse mooduliga kahe prioriteetse rööbastee ehitamine – üks Condoves ja teine Bruzolos;

— 5. osa: raudteeliini toitesüsteemi kohandamine kahe uue elektrialajaama ehitamisega – üks Aviglianas ja teine Borgones;

— 6. osa: 66 kV põhielektriliini 281 posti lammutamine;

— 7. osa: müra leevendamine;

— 8. osa: praeguse elektriliini täielik asendamine Rete Ferroviaria Italiana standardliiniga Bussoleno ja Avigliana jaama vahel – 540 ruutmillimeetrise ristlõikega liinilõik ja 230 ruutmillimeetrise fiidri lisamine –, mis on vajalik liini nõuetekohaseks käitamiseks vastavalt tulevikuks kavandatavale rongiliiklusele;

ii) uue Avigliana-Orbassano liinilõigu ehitamine;

iii) Orbassano sorteerimisjaama, sealhulgas lõunaristmiku ümberkorraldamine;

iv) Torino raudteetranspordisõlme sisene ühendus:

— Torino raudtee ümbersõidutee lõplik väljaehitamine, Porta Susa – Stura lõik;

— Porta Susa ja Porta Nuova vahelise kiirraudteeliini uuendamine, uus 4,5 km pikkune sõltumatu kahe rööbasteega raudteeliin ning mitme uue peatuse ehitamine Torino raudteesüsteemis;

— sõidukiiruse lisamine Torino-Genova liinil;

— Torino raudteetranspordisõlme ja sellega seotud liinide taristu ja tehnoloogia ajakohastamine, tsentraliseeritud liikluskorraldussüsteemide uuendamine või uute tsentraliseeritud ringluskorraldussüsteemide kasutuselevõtt;

— uus raudtee ümbersõit Orbassanost Settimo Torinesesse – etapp 1b „Gronda Merci";

c) Prantsusmaa territooriumil asuvad juurdepääsuliinid, mis koosnevad järgmistest osadest:

i) olemasoleva Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne'i tavaraudteeliini ajakohastamine;

ii) ühendus Lyoni linnastus – Lyoni raudtee ümbersõit Saint-Pierre-de-Chandieu ja Dagneux' vahel;

iii) Lyoni ja Saint-Jean-de-Maurienne'i vahelise uue raudteeliini ehitamine:

— kombineeritud reisi- ja kaubarongiliin Grenay ja Avressieux' vahel;

— uus kaubarongiliin Avressieux' ja Montmélian'i vahel;

— uus kaubarongiliin Montméliani ja Saint-Jean-de-Maurienne'i vahel.

Artikkel 3

Ajakava

1. Artikli 2 punktis a osutatud meetmete rakendamise ajakava on järgmine:

a) 2025. aastal: mehhaniseeritud kaevetööde algus baastunneli esimeses Prantsusmaal asuvas osas (ehitusala 7) – Prantsusmaa;

b) 2026. aasta lõpuks / 2027. aasta alguseks: mehhaniseeritud kaevetööde algus baastunneli muudes osades (ehitusalad 3-4-5-6) – Prantsusmaa ja Itaalia;

c) 2028. aastaks: tsiviilehitustööde lõpp Saint-Martin-de-la-Porte'i sissepääsulõigul (ehitusala 8) – Prantsusmaa;

d) 2027. aastaks: lepingu sõlmimise ettepanek raudtee- ja muude rajatiste kohta (ehitusala 12) – Prantsusmaa ja Itaalia;

e) 2028. aastaks: ühendustunneli tavameetodil kaevamise algus Bussolenos (ehitusala 1) – Itaalia;

f) 2029. aastaks: tsiviilehitustööde algus Susa rahvusvahelises jaamas (ehitusala 2) – Itaalia;

g) 2030. aastaks: mitmeliigilise transpordi sõlme tsiviilehitustööde lõpp Saint-Jean-de-Maurienne'i rahvusvahelises jaamas (ehitusala 9) – Prantsusmaa;

h) 2031. aastaks: baastunneli kaeve lõpuleviimine Prantsusmaa ja Itaalia poolel (ehitusalad 3-4-5-6-7-8) – Prantsusmaa ja Itaalia;

i) 2031. aastaks: Saint-Jean-de Maurienne'i rahvusvahelise raudteejaama ja sellega seotud lisataristu lõplik väljaehitamine; Susa rahvusvahelise jaama seadmete paigaldamise algus (ehitusalad 9 ja 2) – Prantsusmaa ja Itaalia;

j) 31. detsembriks 2032: kombineeritud raudteeliikluseks kasutatava raudteetaristu lõplik väljaehitamine kooskõlas määruses (EL) 2024/1679 sätestatud TEN-T parameetritega – Prantsusmaa ja Itaalia;

k) 2033. aastaks: 2. taseme ERTMSi paigaldamine – Prantsusmaa ja Itaalia.

2. Artikli 2 punktis b osutatud meetmete rakendamise ajakava on järgmine:

a) olemasoleva tavaraudteeliini Bussoleno-Avigliana lõigu ajakohastamine: ehitustööde lõpp ajavahemikus 2026–2032;

b) uue Avigliana-Orbassano raudteeliini ehitamine;

   i) keskkonnamõju hindamine ja lubade hankimine ajavahemikus 2024–2025;

   ii) tööde algus 2026. aastaks;

   iii) tööde lõpp 2033. aastaks;

c) Orbassano sorteerimisjaama, sealhulgas lõunaristmiku ümberkorraldamine, esimene etapp, Torino poolel 2026. aastaks;

d) Torino raudteetranspordisõlme sisene ühendus:

   i) Porta Susa – Stura liinilõik: kokku 98 % (lõplik väljaehitamine eeldatavasti 2025. aastaks);

   ii) Porta Susa – Porta Nuova liinilõik: lõplik väljaehitamine 2028. aastaks;

   iii) Torino-Genova raudteeliin: 2027. aastaks (esimene etapp):

      — kontrolli ja signaalimise allsüsteemi tehnoloogia kohandamise lõpuleviimine Trofarello-Alessandria liinilõigul ning ACCM-/SCCM-süsteemi paigaldamine etappide kaupa;

      — Villafranca jaama ACC-süsteemi lõplik väljaehitamine;

      — Asti uue ACC-süsteemi lõplik väljaehitamine.

3. Artikli 2 punktis c osutatud meetmete rakendamise ajakava on järgmine:

a) olemasoleva Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne'i tavaraudteeliini ajakohastamine:

   i) esialgsed uuringud, sealhulgas sotsiaal-majanduslik analüüs 2025. aasta keskpaigaks;

   ii) esimeste toimingutega seotud tööde algus 2027. aastaks;

   iii) projekteerimisuuringud 2028. aasta lõpuks;

   iv) maa omandamisega seotud haldusmenetlused 2028. aasta lõpuks;

   v) keskkonnamõju hindamine 2028. aasta lõpuks;

   vi) lõppuuringud 2029. aasta lõpuks;

   vii) tööde lõpp 2033. aastaks:

      — Aitoni platvormile juurdepääsu muutmine;

      — läbilaskevõime suurendamine Aix-les-Bains'is;

— läbilaskevõime suurendamine Chambérys;

— eritasandilised ületuskohad Montmélianis;

— turvalisuse tagamine Lac du Bourget's;

— raudteeületuskohtade turvalisuse tagamine;

— elektervedude paiksete rajatiste tugevdamine;

b) ühendus Lyoni linnastus – Lyoni raudtee ümbersõit Saint-Pierre-de-Chandieu ja Dagneux' vahel;

i) üksikasjalikud projekteerimisuuringud 2027. aasta lõpuks;

ii) keskkonnamõju hindamine;

iii) lõppuuringud;

iv) maa omandamine kooskõlas uurimis- ja ehitustööde ajakavaga;

v) ehitustööd;

c) Lyoni ja Saint-Jean-de-Maurienne'i vaheliste uute raudteeliinide ehitamine kooskõlas nn suure gabariidi parameetritega, mis on praeguses etapis põhistsenaarium:

i) üksikasjalikud projekteerimisuuringud, sealhulgas sotsiaal-majanduslik analüüs ja uuringud seoses rekketöödega 2028. aasta keskpaigaks (Prantsusmaa-poolne pääs Lyoni-Torino raudteetunnelisse – üksikasjalikud uuringud (APD)), järgmiste toimingute kohta:

— Grenay ja Avressieux' vaheline kombineeritud raudteeliin;

— Ambérieu jaama parendamine;

— uus kaubarongiliin Avressieux' ja Montméliani vahel, sealhulgas Chartreuse'i mäemassiivi alla kuuluv ühe rööbasteega kaubaveotunnel, mille suhtes viiakse samaaegselt rekkekonstruktsioonide ehitamisega läbi üksikasjalikud projekteerimisuuringud;

— Montméliani jaama ühendusvõimaluste kahekordistamine;

— uus kaubarongiliin Montméliani ja Saint-Jean-de-Maurienne'i vahel, sealhulgas Belledonne'i ja Glandoni mäemassiivi alla kuuluvad ühe rööbasteega kaubaveotunnelid, mille suhtes viiakse samaaegselt rekkekonstruktsioonide ehitamisega läbi üksikasjalikud projekteerimisuuringud;

ii) keskkonnamõju hindamine;

iii) rekkekonstruktsioonide ehitamine;

iv) lõppuuringud;

v) maa omandamine kooskõlas uurimis- ja ehitustööde ajakavaga;

vi) ehitustööd.

Artikkel 4

Juhtimine

Vahemere piirkonna Euroopa transpordikoridori Euroopa koordinaator ja komisjoni esindaja kutsutakse osalema vaatlejana Lyoni-Torino tunneli Euralpin juhatuse koosolekutel ning Lyoni-Torino valitsustevahelise komisjoni (CIG) koosolekutel.

Artikkel 5

Aruandlus

Prantsusmaa ja Itaalia annavad komisjonile ja Vahemere piirkonna Euroopa transpordikoridori Euroopa koordinaatorile vähemalt üks kord aastas aru artiklis 2 osutatud meetmete rakendamisel tehtud edusammudest ning teatavad kõigist viivitustest, märkides ära nende põhjused ja võetud parandusmeetmed. Selleks võivad Prantsusmaa ja Itaalia vajaduse korral kasutada Euroopa ühendamise rahastu toetuslepingute raames esitatavate iga-aastaste aruannete andmeid.

Artikkel 6

Läbivaatamine

Komisjon alustab artiklites 2 ja 3 osutatud meetmete ja ajakava läbivaatamist 2026. aasta lõpus.

Artikkel 7

Adressaadid

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile ja Itaalia Vabariigile.

Brüssel, 30. juuli 2025

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Apostolos TZITZIKOSTAS